อาจารย์ ดร.เฉลา ไชยรัตนะ กับกำเนิดของสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Dr. Chalao Chayaratana and the Birth of the Linguistics Department, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

ขนิษฐา อุทวนิช

Kanitta Utawanit

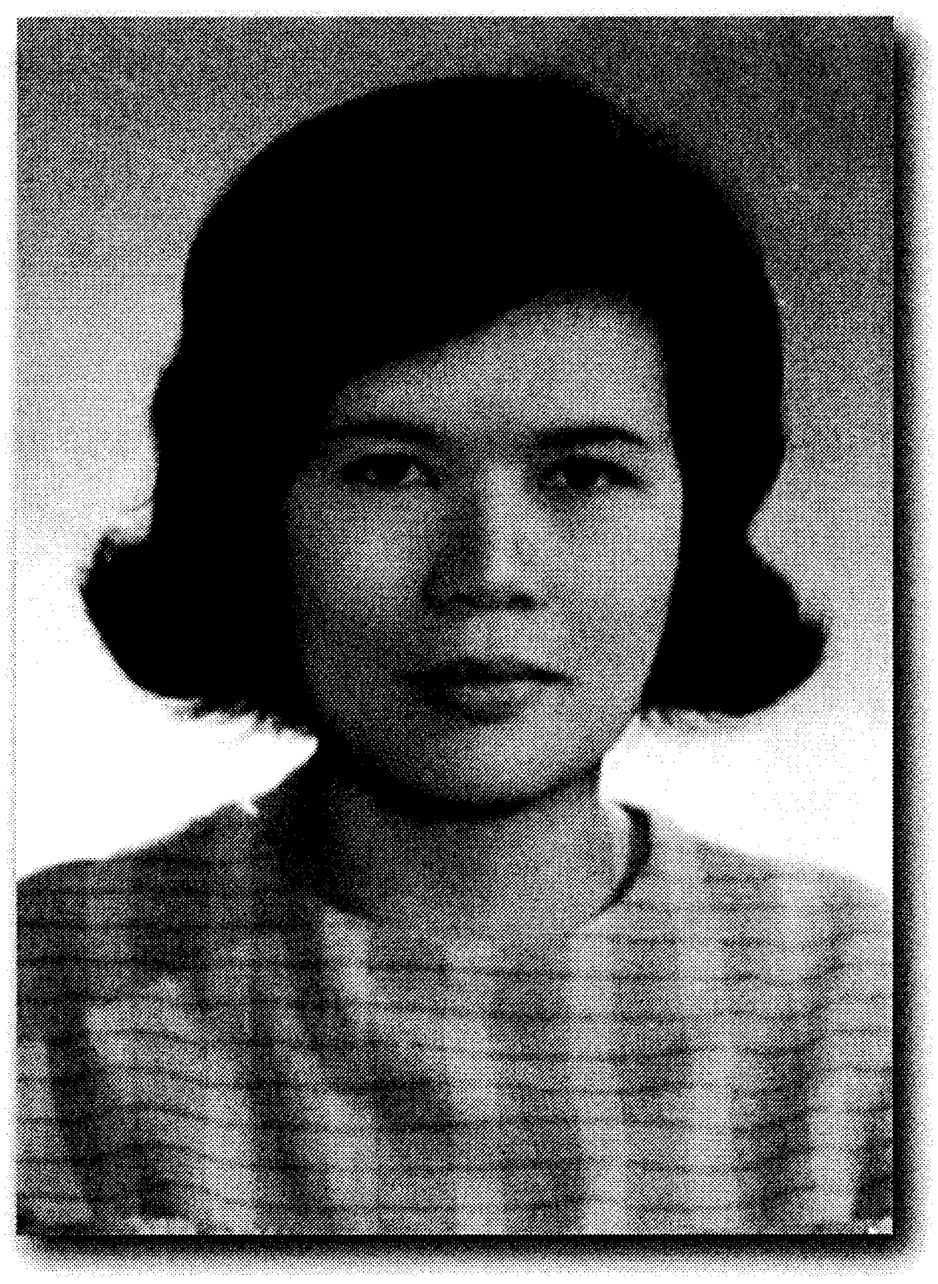

อาจารย์ ดร.เฉลา ไชยรัตนะ ได้ลาลับจากโลกนี้ไปตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2510 ซึ่งเป็นเวลาอันยาวนานถึง 37 ปีแล้ว ทำให้คนที่รู้จักท่านก็ลืมท่านไปแล้ว และมีคนในธรรมศาสตร์อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่รู้จักท่านเลยว่าท่านคือใคร อาจารย์ ดร.เฉลา ได้เป็นผู้ให้กำเนิดสาขาวิชาภาษาศาสตร์ในคณะศิลปศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แห่งนี้ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาภาษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2505 ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.อดุล วิเชียรเจริญ (เลขาธิการมหาวิทยาลัยในสมัยนั้น) ได้เป็นผู้ก่อตั้งคณะศิลปศาสตร์ขึ้นในปีการศึกษา 2505 และท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศิลปศาสตร์เป็นท่านแรกตลอดเวลา 12 ปี (พ.ศ. 2505-2517)

อาจารย์ ดร.เฉลา ได้เป็นผู้วางหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาศาสตร์ และหลักสูตรภาษาอังกฤษพื้นฐานให้แก่นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์รุ่นที่ 1 (เรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานเป็นเวลา 2 ปีหรือ 4 ภาคการศึกษา) ในปีที่ 3 นักศึกษาทุกคนต้องแยกย้ายกันไปเรียนที่คณะต่าง ๆ ตามความต้องการและความสนใจของตนอีก 2 ปี ส่วนผู้ที่จะศึกษาในคณะศิลปศาสตร์ในสาขาวิชาอื่น ๆ ก็มีอีกเป็นเวลา 2 ปีเช่นกันเพื่อจะได้รับปริญญาตรีจากคณะ อาจารย์ ดร.เฉลา ได้ทิ้งผลงานทั้งในด้านวางหลักสูตรและตำราในการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์และภาษาอังกฤษไว้เป็นจำนวนมาก

เนื่องในโอกาสที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะมีอายุครบ 70 ปีในปี 2547 และอาจารย์ ดร.เฉลา จะมีอายุครบ 77 ปีในวันที่ 3 มีนาคม 2547 เช่นเดียวกัน ดิฉันจึงมีความประสงค์จะเขียนชีวประวัติ ผลงาน และคุณประโยชน์ที่ท่านได้ทำให้แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไว้มากมายเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทราบ ดิฉันในฐานะศิษย์สาขาวิชาภาษาศาสตร์รุ่นที่ 1 ได้รู้จักใกล้ชิดและประทับใจในความสามารถและความตั้งใจในการทำงานของท่านเป็นอย่างมาก ใคร่จะแสดงความระลึกถึงในมุทิตาจิตที่ท่านมีต่อดิฉันและศิษย์ทุกคน

ชีวประวัติอาจารย์ ดร.เฉลา ไชยรัตนะ

ชาตะ - 3 มีนาคม 2470 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มรณะ - 10 มกราคม 2510 ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพฯ

การศึกษา

- **พ.ศ.** 2479-2485 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 6
- **พ.ศ.** 2486-2488 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพญาไท) ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาปีที่ 8
- **พ.ศ.** 2489-2494 ศึกษาวิชาอักษรศาสตรและครุศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต และอนุปริญญาครุศาสตร์
- **พ.ศ.** 2497-2498 ได้รับทุนไปศึกษาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 1 ปี) ณ The University of Michigan at Ann Arbor ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Master of Arts
- **พ.ศ.** 2498-2499 ได้รับทุนไปศึกษาวิธีการสอนภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 1 ปี) ณ The University of London, Institute of Education ประเทศอังกฤษ ได้รับ Diploma
- **พ.ศ.** 2500-2504 ได้รับทุนไปศึกษาวิชาภาษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ณ The Indiana University ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญา Doctor of Philosophy (สาขา Linguistics) ชื่อวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก A Comparative Study of English and Thai Syntax นอกจากนี้ยังได้ร่วมทำงานโครงการ Linguistics Research ที่ The Indiana University

การปฏิบัติราชการ

- 17 พฤษภาคม 2493 - 1 มกราคม 2495	ครูตรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- 1 มิถุนายน 2499 - 30 มิถุนายน 2504	ครูโท โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพญาไท
- 1 กรกฎาคม 2504 - 31 มกราคม 2506	โอนไปรับราชการ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์โท
- 19 เมษายน 2505 - 31 มกราคม 2506	ช่วยราชการคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 1-17 กุมภาพันธ์ 2506	โอนไปรับราชการ ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในตำแหน่งอาจารย์ประจำโท
- 18 กุมภาพันธ์ 2506 - 9 มกราคม 2510	อาจารย์ประจำเอก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลงานที่ได้ตีพิมพ์

- ตำราภาษาอังกฤษ Structural Drills โดยจัดทำเป็น series มีจำนวนหลายเล่ม และตำราทางด้านภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์อื่น ๆ

งานพิเศษ

- พ.ศ. 2506-2510 ได้ก่อตั้งศูนย์สอนภาษา ดร.เฉลา ไชยรัตนะ ณ วังสราญรมย์ กรุงเทพฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน นักศึกษา และนักเรียนได้มาเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม

อาจารย์ ดร.เฉลาได้จากพวกเราศิษย์รุ่นที่ 1 ไปสู่สรวงสวรรค์เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2510 หลังจากที่พวกเราจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปเพียงปีเดียวเท่านั้น ในงานพระราชทานเพลิงศพท่านมีผู้คนมากมายมาให้เกียรติเคารพศพท่านและไว้อาลัยให้ท่านเป็นครั้งสุดท้าย ดิฉันเองได้เก็บรักษาหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพของท่านไว้ตราบจนกระทั่งทุกวันนี้เพื่อรำลึกถึงพระคุณของท่านและถือท่านเป็นครูตัวอย่างในการทำงาน คราใดที่ดิฉันคิดถึงท่านดิฉันจะนำหนังสือเล่มนั้นมาอ่านเสมอ ความดีของท่านอยู่คู่ฟ้าสมดังคำกวีที่ว่า

พฤษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา